

Universiteit Utrecht

DE ECO-CELEBRITY: CONSTRUCTIES VAN EXPERTISE EN AUTHENTICITEIT

Een verkenning van de manifestaties van de eco-celebrity in het debat over celebrity activists.

Lynden, W.R.A. van (Wessel)
w.r.a.vanlynden@students.uu.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inleiding	3
Theoretisch kader	4
Celebrities, activisten en celebrity activists	4
Expertise en authenticiteit	4
Literatuuronderzoek: celebrity activists	6
Probleemstelling	7
Methode	8
Onderzoeksobject	8
Corpus	8
Onderzoeksmethode	9
Analyse	10
Post 1: Standing with indigenous leaders	10
Tekstuele analyse & discursieve praktijken	10
Sociale praktijken	11
Post 2: Ontmoeting met de Mexicaanse president	12
Tekstuele analyse & discursieve praktijken	12
Sociale praktijken	13
Post 3: Repost over koraalbleking	14
Tekstuele analyse & discursieve praktijken	14
Sociale praktijken	15
Conclusie	16
Resultaten	16
Discussie	18
Referentielijst	20
Bijlagen	22
Post 1	22
Post 2	23
Post 3	24

Samenvatting

Dit is een verkennend onderzoek naar de manier waarop eco-celebrities (ECs), aan de hand van Instagram-posts van Leonardo DiCaprio, reageren op de kritieken binnen het celebrity activism-discours. Celebrity activists (CAs) worden in de literatuur bekritiseerd vanwege hun agenda-setting capacity en hun (on)geschiktheid- en motieven voor activisme. Goodman & Barnes (2011) stellen dat deze kritieken te herleiden zijn naar problemen met betrekking tot enerzijds de expertise, en anderzijds de authenticiteit van de celebrity activist. Aan de hand van de critical discourse analysis van Fairclough zijn een drietal Instagram-posts van @leonardodicaprio onderzocht om te vinden hoe deze posts expertise en authenticiteit construeren. Uit de analyse is gebleken dat DiCaprio impliciet reageert op de kritieken door expertise te construeren door middel van de 'materialiteiten' van authenticiteit en door zich te manifesteren in plekken van macht, en door authenticiteit te construeren door middel van herhaalde constructen van expertise en geloofwaardigheid. Dit onderzoek stelt daarom dat de eco-celebrity reageert op de kritieken binnen het CA-discours, door zich tegen deze kritieken te verzetten door constructies van expertise en authenticiteit. De gedragingen van DiCaprio kunnen echter ook gevormd zijn door het soort activisme dat hij beoefent. Het verband tussen de aard van de problemen en de structuur van de posts is dus nog niet verkend.

Inleiding

Sinds de jaren '50 van de vorige eeuw zet de VN zogenaamde *Messengers of Peace* in, dit zijn bekendheden die zij geschikt achten om zich met wereldwijde campagnes met betrekking tot onder andere armoede, ziektes en klimaatverandering bezig te houden (Wheeler, 2011, p. 11). De literatuur over CAs richt zich grotendeels op celebrities die zich bezighouden met ontwikkelingshulp (Cooper, 2007; Dieter & Kumar, 2008; Goodman & Barnes, 2011; Huliaras & Tzifakis, 2010; Littler, 2008; Wheeler, 2011), maar de afgelopen jaren is er een toename geweest van ECs. Dit zijn CAs die zich richten op milieuproblematiek (Alexander, 2013, p. 354). Volgens McCurdy is deze groei veroorzaakt door de wereldwijde consensus dat klimaatverandering de grootste dreiging is voor het bestaan van de mens (2013, p. 312).

Samenwerken met CAs is voor NGOs praktisch omdat CAs een *agenda-setting capacity* (Dieter & Kumar, 2008; Goodman & Barnes, 2011; Huliaras & Tzifakis, 2010; Littler, 2008; McCurdy, 2013; Wheeler, 2011; Cooper, 2007) en een mobiliserend vermogen hebben (Goodman & Barnes, 2011; Huliaras & Tzifakis, 2010). Toch is er in de literatuur de nodige kritiek op deze celebrities. Zo wordt er kritiek geuit op de *agenda-setting capacity* die CAs hebben omdat zij geen experts of politici zijn (Dieter & Kumar, 2008; Littler, 2008; Cooper, 2007), en zij zouden om de verkeerde redenen gemotiveerd zijn om activisme te beoefenen (Dieter & Kumar, 2008; Gajda & Kiefer, 2007; Goodman & Barnes, 2011; Huliaras & Tzifakis, 2010; Littler, 2008). Dit onderzoek draait om hoe de relatief nieuwe EC zich verhoudt tegenover dit discours over CAs.

Dit onderzoek richt zich op de Instagram-pagina (en in het specifiek een aantal geselecteerde posts) van Leonardo DiCaprio, een van de bekendste CAs. De posts (beeld en tekst) worden geanalyseerd aan de hand van de Critical Discourse Analysis van Fairclough (Philips & Jorgensen, 2002).

In het theoretisch kader worden de concepten authenticiteit en expertise aan elkaar verbonden, en wordt het discours rondom CA uiteengezet. In de methode worden de critical discourse analysis, het onderzoeksobject en het corpus uitgelegd, geoperationaliseerd en gemotiveerd. In de analyse wordt uiteengezet dat DiCaprio reageert op de kritieken door in zijn posts expertise, geloofwaardigheid en authenticiteit te construeren, en op die manier een aanzet geeft voor hoe een EC zich anders dan een CA zou

kunnen manifesteren. De resultaten worden in de conclusie besproken en suggesties voor vervolgonderzoek worden gegeven

Theoretisch kader

Celebrities, activisten en celebrity activists

Partzsch definieert celebrities als personen die een prominent, publiek profiel hebben (2018, p. 231). Volgens McCurdy (2013) zoeken activisten veelal anonimiteit en stellen zij hun doelen centraal (p. 314). Het publieke profiel van de celebrity schuurt met de relatieve nadruk op anonimiteit van activisten. Want, een celebrity bestaat niet zonder aandacht en wordt vaak verweten een gebrek aan inhoud te hebben, terwijl een activist zijn doelen op één zet en anonimiteit zoekt. De activist en de CA zijn in essentie dus, ook al streven zij allebei naar een verbetering van de huidige situatie, elkaars tegenpolen. Deze spanning tussen celebrity, enerzijds, en activisme, anderzijds, uit zich in een debat over de expertise en authenticiteit van CAs.

Expertise en authenticiteit

Voor het definiëren en verkennen van de begrippen expertise en authenticiteit wordt hier gebruik gemaakt van *Star/poverty space: the making of the 'development celebrity'* van Goodman en Barnes (2011). Het centrale argument van hun paper is dat CAs zich op gemedieerde wijze als 'pseudo-experts' en als authentiek construeren.

Volgens Goodman & Barnes (2011) zijn expertise en authenticiteit cruciale eigenschappen voor het succes van een CA. Goodman & Barnes vergelijken deze twee eigenschappen van celebrities met de geloofwaardigheid van de wetenschap. Volgens hen wordt de wetenschap, door zijn superieure culturele positie, als een vertrouwde en geloofwaardige bron van kennis beschouwd (p. 74). Wanneer het cynisme richting de wetenschap in de samenleving toeneemt, richt de wetenschap zich in toenemende mate op het verdienen van vertrouwen in plaats van op het presenteren van feiten. Goodman & Barnes (2011) stellen daarom dat wetenschappelijke geloofwaardigheid een deel is van de manier waarop de wetenschap zichzelf presenteert (p. 74). In deze context moet volgens Goodman & Barnes ook de expertise van de CA begrepen worden. Een CA kan expertise

construeren door informatie, en de manieren waarop zij zichzelf aan de man brengen, op een zorgvuldige manier presenteren (p. 75).

Het komt maar zelden voor dat CAs experts zijn op het gebied van bijvoorbeeld watervoorziening of luchtvervuiling. Het creëren van een celebrity expert, of een ‘pseudo-expert’ heeft dus meer te maken met de manier waarop een CA zich op gemedieerde wijze construeert, dan met diens daadwerkelijke expertise met betrekking tot de kwestie (p. 75).

Volgens Goodman & Barnes (2011) is expertise een voorwaarde voor authenticiteit: CAs gebruiken verschillende mediastrategieën om authenticiteit uit te stralen door zich als experts te construeren, bijvoorbeeld door het delen van ingestudeerde feiten, of het delen van beelden van de CA op getroffen plekken (p. 75). In de analyse is expertise dus iets wat door een tekst geconstrueerd kan worden. Omdat authenticiteit geconstrueerd wordt door verschillende constructies van expertise, over tijd, kan authenticiteit alleen in intertekstueel verband geanalyseerd worden. Authenticiteit wordt geanalyseerd door de vergelijking van de verschillende constructen van expertise. Dit onderzoek stelt nog een éxtra voorwaarde – naast de herhaalde constructie van expertise – voor de constructie van authenticiteit, namelijk de herhaalde constructie van geloofwaardigheid. Dit onderzoek stelt, in lijn met Wheeler (2011), dat geloofwaardigheid, net als expertise, een construct is dat gevormd kan worden door de ‘materialiteiten’ van authenticiteit. Echter, geloofwaardigheid richt zich op de motivatie van de CA, niet op diens kennis (p. 10).

Het construeren van celebrity expertise en/of geloofwaardigheid gebeurt door middel van twee artefacten: beelden van CAs in getroffen gebieden en hun discoursen over deze gebieden en hun ervaringen daar. De beelden, ook wel de ‘materialiteit van authenticiteit’, tonen de celebrity op bezorgde, geraakte, zorgzame of optimistische wijze met betrekking tot de crisis/campagne (Goodman & Barnes, 2011, p. 76). Soms tonen de beelden de celebrities in plekken van macht in plaats van crisis, zij worden dan bijvoorbeeld afgebeeld naast politieke functionarissen (p. 77). Door getroffen gebieden te bezoeken verkrijgt de CA relevante kennis en ervaringen uit de eerste hand. Deze bezoeken worden dan vastgelegd en dienen als ‘bewijs’ van de opgedane expertise (p. 79) en bouwen de geloofwaardigheid van de CA op. In overeenstemming met de beelden worden er ook gesproken en geschreven discoursen van de CA met betrekking tot de campagne gedeeld (p. 77). Deze tekstuele verhalen geven nog een extra laag geloofwaardigheid (p. 75). CAs delen dit soort verhalen tegenwoordig vaak op social-media platforms (p. 77).

Literatuuronderzoek: celebrity activists

Uit de literatuur blijkt dat CAs twee eigenschappen bezitten die hen van waarde maken voor NGOs. De eerste van deze eigenschappen is de *agenda-setting capacity*. Celebrities kunnen media-aandacht trekken voor campagnes, mensen bewust maken van problemen, de publieke opinie beïnvloeden en bepaalde zaken op de publieke agenda zetten (Dieter & Kumar, 2008, p. 263; Goodman & Barnes, 2011, p. 72; Huliaras & Tzifakis, 2010, p. 260, 263; Littler, 2008, p. 240-241; McCurdy, 2013, p. 313; Wheeler, 2011, p. 7-9; Cooper, 2007, p. 6, 17). Wanneer NGOs CAs inzetten maken zij gebruik van het bereik en de invloed van de celebrities (Huliaras & Tzifakis, 2010, p. 260; Littler, 2008, p. 241). De tweede eigenschap is het mobiliserende vermogen. Celebrities zijn in het verleden effectief gebleken in het uitoefenen van hun invloed voor het mobiliseren van mensen, het werven van donaties en voor het verbinden van partijen (Goodman & Barnes, 2011, p. 72; Huliaras & Tzifakis, 2010, p. 262).

De kritieken op celebrities die zich mengen in het publieke debat leven in de academische literatuur, maar ook in de wereld daarbuiten, en zijn dus zowel academisch als maatschappelijk gegrond. Deze kritieken op CAs kunnen herleid worden naar problemen m.b.t. expertise en authenticiteit, en duiden het discours over CA. Vervolgens wordt onderzocht hoe de posts op het discours reageren.

De eerste kritiek heeft betrekking tot de agenda-setting capacity. Volgens critici is dit een tweeledig probleem. Ten eerste stellen zij dat CAs niet in staat/bevoegd zijn om te bepalen wat er wel en niet relevant is, zij bekleden immers geen (democratisch) verkozen functie én zijn geen experts (Dieter & Kumar, 2008, p. 262; Littler, 2008, p. 243; Cooper, 2007, p. 1, 4). Ten tweede leidt dit ertoe dat andere problemen, die even belangrijk zijn, geen aandacht meer krijgen omdat deze niet door een celebrity op de agenda worden gezet. Dit is de kritiek op de eenzijdige focus van de CA (Goodman & Barnes, 2011, p. 72; Goodman & Littler, 2013, p. 272; Littler, 2008, p. 243; Cooper, 2007, p. 13). Deze kritieken hebben betrekking tot expertise.

Een ander punt van kritiek heeft betrekking op de authenticiteit van CAs. Goodman & Littler (2013) vinden dat ontwikkelingshulp en klimaatproblemen voornamelijk aangepakt moeten worden door samenwerking, participatie en regulering. CAs zijn volgens hen het tegenovergestelde daarvan; en vertegenwoordigen een focus op het individu, concentratie

van rijkdom en een systematisch winstoogmerk (p. 269; Littler, 2008, p. 243, 246). McCurdy (2013) ziet nog een valkuil van deze individu-gefocusste aanpak namelijk dat dit kan leiden tot geatomiseerde reacties op klimaatproblemen, in plaats van het bestrijden van het 'systeem' van hyper-consumptie (p. 216).

Een ander punt van kritiek betreft de motivatie van CA. Critici stellen dat zij zich slechts voor campagnes inzetten om zelfzuchtige redenen als imago-vorming, om relevant te blijven en ten slotte omdat ze er zelf geld aan verdienen (Dieter & Kumar, 2008, p. 263; Gajda & Kiefer, 2007, p. 45; Goodman & Barnes, 2011, p. 71; Huliaras & Tzifakis, 2010, p. 261; Littler, 2008, p. 239, 241, 242, 244, 245). Deze kritieken hebben betrekking op de geloofwaardigheid van de CA.

Ten slotte noemen Huliaras & Tzifakis (2010) nog de beperkte impact van CAs op wetgeving als punt van kritiek (p. 272). Dieter & Kumar (2008) gaan verder en stellen dat CAs goede bedoelingen waarschijnlijk problemen verergeren in plaats van verhelpen (p. 261). Littler (2008) sluit zich hierbij aan (p. 243).

Bovenstaande kritieken duiden het CA-discours en verbinden de kritieken aan expertise, authenticiteit en geloofwaardigheid. Deze kritieken zijn goed-gearticuleerde maatschappelijke aandachtspunten die al geruime tijd leven. Dit onderzoek bestudeert hoe er in de specifieke posts wordt gereageerd op deze kritieken.

Probleemstelling

Dit onderzoek tracht te achterhalen hoe DiCaprio, zich verhoudt tot het hierboven geschetste debat over CA. Omdat DiCaprio zélf geen antwoord kan geven op deze vraag, is er gekozen om te onderzoeken hoe hij zich verhoudt tot het discours over CA. Door drie Instagram-posts van DiCaprio te analyseren aan de hand van de hierboven beschreven constructen van expertise en authenticiteit hoopt dit onderzoek een inzicht te geven in de dynamieken van de discourses over expertise en authenticiteit, binnen het kader van CA. De onderzoeksvraag die daarvoor leidend is luidt: Hoe verhoudt deze nieuwe vorm van CA, de EC, zich tegenover discourses over expertise en authenticiteit? Op deze manier wordt er achterhaald hoe DiCaprio, en daarmee de EC, 'reageert' op de kritiek op CA. Reageren staat hier tussen aanhalingstekens, omdat DiCaprio niet expliciet, maar impliciet op de kritieken reageert. Hij reageert door zich op een bepaalde manier te manifesteren in het debat over CA.

Methode

Onderzoeksobject

Dit is een eerste verkenning van de manier waarop ECs zich verhouden tot de discoursen over expertise en authenticiteit, binnen het kader van CA. DiCaprio is een geschikte kandidaat om de ECs te ‘vertegenwoordigen’ omdat hij een van de eerste, en grootste, ECs is, en daarmee een aanzet geeft voor hoe een EC zich anders dan een CA zou kunnen manifesteren. In het debat rondom klimaatverandering is, net zoals in het debat over CA, veel discussie waarbij ook de expertise van wetenschappers ter discussie wordt gesteld. Dit is dus een interessant vraagstuk, en wordt onderzocht aan de hand van DiCaprio. Dit betekent niet dat dit onderzoek conclusies kan trekken over alle ECs, wel dat dit een indicatie kan geven van de kanten die het op kan gaan.

Andere redenen voor de keuze voor DiCaprio zijn dat hij veelvuldig gebruik maakt van Instagram om zijn boodschap te verspreiden, en dat zijn Instagram-pagina veel bruikbare posts voor analyse biedt. DiCaprio’s Instagram heeft 43,6 miljoen volgers (@Leonardodicaprio, n.d.).

In 1998 richtte DiCaprio de naar zichzelf vernoemde stichting op waarmee hij zich inzet voor het bestrijden van klimaatverandering (Biography, 2015). Zijn stichting heeft als doel om “het publiek te inspireren om actie te ondernemen in belangrijke klimaatproblemen” (About Us, n.d.).

Corpus

De ‘teksten’ in dit onderzoek zijn Instagram-posts van DiCaprio (@leonardodicaprio). De eerste post, ‘Standing with indigenous leaders’, presenteert DiCaprio te midden van inheemse activisten en -leiders. In de tweede post, ‘Ontmoeting met de Mexicaanse president’, manifesteert DiCaprio zich in het centrum van de macht door met een premier op de foto te gaan. In de derde post, ‘Repost over koraalbleking’, deelt DiCaprio een post van The Guardian m.b.t. koraalbleking.

De posts bestaan uit visuele tekst (foto) en geschreven tekst. Er is gekozen voor Instagram-posts omdat deze goed aansluiten bij de theorie van Goodman & Barnes (2011) over ‘materialiteiten’ van authenticiteit. Voor dit onderzoek zijn wegens gebrek aan ruimte drie posts geselecteerd. De posts zijn te vinden in de bijlagen.

Onderzoeksmethode

De posts (beeld en tekst) worden geanalyseerd aan de hand van de critical discourse analysis van Fairclough, zoals deze door Jorgensen & Philips (2002) wordt uitgelegd. Dit driedimensionale model geeft inzicht in de dominante discoursen van de mediatekst, de ingezette linguïstische middelen en de manier waarop de dominante discoursen zich verhouden tot de sociale praktijk (p. 68). De drie dimensies die voor deze analyse onderzocht worden zijn de tekstuele dimensie, de discursieve praktijken en de sociale praktijken.

In de tekstuele dimensie wordt zo descriptief mogelijk beschreven wat er in de post waarneembaar is. Dus, in het geval van het beeld, worden alle waarneembare objecten, actoren, artefacten, gezichtsuitdrukkingen etc. geïdentificeerd. In het geval van de bijbehorende geschreven tekst wordt er gekeken naar talige middelen als grammatica, stijl en spelling, maar ook naar de in de tekst voorkomende objecten, actoren, evenementen etc. (p. 83-84).

In de tweede dimensie, de discursieve praktijken, wordt gefocust op de wijze waarop auteurs van teksten zich beroepen op al bestaande discoursen en genres bij het creëren van een tekst, en op hoe ontvangers van teksten ook bestaande discoursen en genres toepassen bij de consumptie en interpretatie van teksten (p. 81-82). DiCaprio's posts beantwoorden aan verwachtingen die we van dergelijke posts hebben o.b.v. het discours van ontwikkelingssamenwerking en het genre van nieuws en social-media activisme. Ontvangers herkennen deze genres en discoursen in de tekst, en dat geeft vorm aan hun interpretatie (p. 82).

De derde dimensie, de sociale praktijken, overweegt of de discursieve praktijken de bestaande discoursen reproduceren, of juist herstructureren (p. 87). Dit houdt in de praktijk in dat er wordt onderzocht hoe de tekst, gemedieerd door de discursieve praktijken, zich verhoudt tegenover de bestaande discoursen (p. 69). In het geval van een post van DiCaprio kan het bijvoorbeeld zo zijn dat een bepaalde post tegen bestaande discoursen over CAs ingaat, of dat bepaalde elementen juist in lijn zijn met deze discoursen en deze dus reproduceren.

Dit onderzoek probeert te achterhalen welke discoursen er in de posts van DiCaprio te vinden zijn, en hoe deze zich verhouden tegenover bestaande discoursen over CAs. Er is

gekozen om de analyse uit te voeren aan de hand van de critical discourse analysis omdat deze een inzicht kan verschaffen in de betekenissen van communicatieve situaties, en de wijze waarop deze bestaande discoursen reproduceren, herstructureren of tegenspreken (p. 87). In de praktijk betekent dit dat dit onderzoek een inzicht geeft in de manier waarop DiCaprio bepaalde ideeën over CAs reproduceert, herstructureert of zich hiertegen verzet.

Analyse

In de analyse worden een aantal posts van DiCaprio geanalyseerd. Om verwarring te voorkomen wordt er duidelijk verwezen naar het aspect van de post waar een gedachtegang betrekking op heeft; de geschreven tekst, het beeld, of de tekst/post (combinatie van beide).

Post 1: Standing with indigenous leaders

Deze post toont DiCaprio tussen een groep inheemse mensen, specifiek te midden van twee inheemse leiders met wie hij de komst van pijpleidingen door inheemse gebieden heeft besproken. De foto is genomen voor aanvang van de ClimateMarch.

Tekstuele analyse & discursieve praktijken

De tekstuele aspecten aan het beeld die opvallen betreffen de compositie en positionering. Zo past de groep nauwelijks op de foto en staan de mensen er rommelig op. De mensen staan in een V-formatie, met DiCaprio in het midden. Ook is DiCaprio te zien te midden van de enige twee mannen met verentooien. Daarnaast verwijzen de zichtbare artefacten in het beeld naar de inheemse bevolking, voorbeelden hiervan zijn de veren die in de lucht gehouden worden, de ketting die DiCaprio draagt en de traditionele kledij die sommigen dragen. De mensen zijn overwegend casual gekleed, dit benadrukt de informaliteit van deze bijeenkomst. Aan de toegangspassen die sommigen om hun nek dragen is te zien dat er een evenement heeft plaatsgevonden of zal plaatsvinden. De meeste mensen op de foto lijken positief gestemd. Ten slotte valt nog op dat de foto niet van hoge kwaliteit is.

Over de geschreven tekst kan gezegd worden dat deze een motiverende stijl heeft, zichtbaar aan woorden als “we march”, “to fight” en “join me”. Ook gebruikt DiCaprio een

wij-vorm, suggererend dat iedereen gebaat is bij klimaatactivisme; “our planet”. Het woord “justice” suggereert dat de inheemse bevolking onrecht is aangedaan. Ook noemt DiCaprio relevante actoren, “Indigenous leaders and native people”, en objecten; “clean energy”, “#ClimateMarch”, “#NoDAPL”, “#NoKXK”. Met de laatste twee positioneert hij zich ook duidelijk tegen de klimaatplannen van Trump. De verwijzing naar de ClimateMarch benadrukt de brede focus van DiCaprio als milieuactivist, zijn focus ligt niet slechts op de tegenhouden van de pijpleidingen.

Het eerste discours dat in deze post te herkennen is, is een activisme-discours, te zien aan de omhooggestoken vuist met veren, de oproep tot actie, de aanwezigheid tussen getroffen mensen en het feit dat de post van DiCaprio is. Daarnaast beroept dit zich op een samenwerkings-discours doordat het beeld suggereert dat DiCaprio solidair is met de inheemse bevolking en hen steunt. De tekst zet dit kracht bij door anderen te motiveren ook mee te doen, en te benadrukken dat deze planeet van iedereen is. De geschreven tekst beroept zich ook op een politiek discours, door zich uit te spreken tegen bepaalde politieke beslissingen.

Sociale praktijken

Uit de analyse van de post komen enkele worstelingen om betekenissen naar boven.

DiCaprio is zichtbaar in het ‘epicentrum’ van kennis (tussen de twee inheemse leiders), en staat schouder aan schouder met hen. Ook suggereren de positieve gezichtsuitdrukkingen van de afgebeelde mensen vertrouwen in de samenwerking met DiCaprio. Deze tekstuele elementen kunnen gezien worden als een manier waarop DiCaprio middels ‘materialiteiten’ van authenticiteit (Goodman & Barnes, 2011, p. 75) wordt geconstrueerd als een geloofwaardig CA, en als een expert op het gebied van deze kwestie. DiCaprio reageert zo op de kritiek met betrekking tot expertise. Hiermee verzet deze post zich tegen de kritiek, die stelt dat CAs ongeloofwaardige actoren zijn, en dat zij niet de kennis bezitten om deze rol te vervullen.

De post toont DiCaprio’s compassie voor de inheemse mensen, en laat zien dat hij met hen in gesprek is gegaan. Door de getroffen mensen persoonlijk op te zoeken construeert DiCaprio zich als een oprecht gemotiveerde CA, zo construeert DiCaprio een oprecht en geloofwaardig persona. De genomen foto is ook nog eens van slechte kwaliteit en de mensen op de foto staan slordig georganiseerd, dit kan begrepen worden als een

teken dat DiCaprio meer waarde hecht aan het activisme zelf, dan aan de publiciteit die daarmee gemoeid is. Op deze manier construeert hij zichzelf als oprecht gemotiveerd. Zo verzet hij zich niet alleen tegen kritiek dat CAs niet oprecht gemotiveerd zijn, hij draait deze betekenis ook nog eens om. Zo verandert hij het discours, door gebruik van discours.

De post reproduceert ook een notie over het bestrijden van klimaatverandering; namelijk dat samenwerking hiervoor van belang is, en daarmee reageert op de kritiek dat dat CA een individu-gefoceerde aanpak voor een probleem is. Daarnaast reproduceert DiCaprio een idee binnen het discours over activisme, namelijk dat activisten zich verzetten tegen de status quo. De posts positioneren DiCaprio namelijk lijnrecht tegenover Trump.

Post 2: Ontmoeting met de Mexicaanse president

Deze post toont DiCaprio met president Nieto van Mexico. DiCaprio bezocht de president om de samenwerking voor natuurbehoud in de Golf van Californië te bespreken.

Tekstuele analyse & discursieve praktijken

De foto toont DiCaprio en Nieto, beiden in pak. Dit toont de formaliteit van deze bijeenkomst, en, in vergelijking met de vorige post toont dit een andere kant van DiCaprio als CA. Beide heren kijken naar een kleurrijk kunstwerk dat een vaquita voorstelt. Dit staat in contrast met voorwerpen in-, en de inrichting van de ruimte waarin de foto genomen is. In de weerspiegeling van het glas achter DiCaprio zijn meerdere lichtpunten te zien, hieruit is af te leiden dat er veel camera's aanwezig waren. Ook dit staat in contrast met de vorige post, waarvan de foto niet professioneel gemaakt is.

De geschreven tekst van de post is enerzijds beschrijvend, DiCaprio beschrijft het werk dat hij en Nieto hebben volbracht en zullen gaan doen; "honored to work with", "continuing to work" en "reach greater progress". Anderzijds is de tekst op een prijzende wijze geschreven. DiCaprio prijst Nieto, "bold leadership", en impliciet ook zichzelf. Dit doet hij door aan te geven al eerder werk inzake deze kwestie verricht te hebben; "continuing to work" en "reach greater progress". Ook is de tekst optimistisch over de toekomst. In deze tekst gebruikt DiCaprio een minder inclusieve vorm dan in zijn vorige post, hij legt hiermee de nadruk op samenwerking met partners. Uit de geschreven tekst blijkt dat DiCaprio's focus breed is, ondanks het specifiek noemen van de vaquita richt hij zich op "climate change and environmental conservation issues". Ook benadrukt DiCaprio de urgentie van

klimaatverandering in de geschreven tekst met de woorden “now more than ever”, “critical step”, “critically endangered” en “important issues”. De actoren die DiCaprio noemt zijn Nieto, de LeonardoDiCaprioFoundation, NGOs en lokale gemeenschappen. De objecten zijn klimaatverandering, de vaquita en de Golf van Californië.

Deze post maakt gebruik van de politieke en diplomatieke macht van de afgebeelde president. Het beeld beroept zich zichtbaar minder op een activistisch discours, maar in de geschreven tekst is dit discours even herkenbaar als in de eerste post. Dit wordt benadrukt door het noemen van de bedreiging van de vaquita in de geschreven tekst en het kunstwerk van de vis op de foto. Ook beantwoordt deze post aan verwachtingen die we van dergelijke posts hebben o.b.v. discoursen van samenwerking; DiCaprio vermeldt met Nieto, NGOs en lokale gemeenschappen samen te werken.

Sociale praktijken

Deze post brengt een aantal reacties op kritieken op CAs aan het licht. De post laat DiCaprio, zien, serieus gekleed, op een serieuze bijeenkomst met de Mexicaanse president Peña Nieto. Het beeld toont DiCaprio in gesprek met Nieto, en uit de geschreven tekst blijkt dat de twee op één lijn zitten. Door succesvolle samenwerking – in het verleden, nu, en in de toekomst – met Nieto en andere partijen gaat de post tegen de binnen het discours levende notie in dat de CA ineffectief is. Goodman & Barnes (2011) stellen dat het tonen van toegang tot plekken van ‘macht’ een mogelijkheid is tot het construeren van expertise (p. 77).

DiCaprio ‘breekt’ ook op een andere manier met de betekenis van CA, namelijk door in te gaan tegen de kritiek dat CAs een eenzijdige focus hebben, en dat zij een individugefocuste aanpak vertegenwoordigen voor problemen die samenwerking vereisen. Deze worsteling wordt zichtbaar in de geschreven tekst (waarin hij zijn samenwerking met verschillende partijen prijst).

Ook reageert deze post op de kritiek op de agenda-setting capacity van CAs. De focus op “climate change and environmental conservation issues” pleit voor DiCaprio’s brede focus. Dit verwerpt de kritiek dat CAs de aandacht op specifieke problemen concentreren, terwijl de klimaatproblematiek in werkelijkheid een diversiteit van problemen kent.

De post verhoudt zich, ten slotte, ook nog tot kritieken over geloofwaardigheid

binnen het discours, die stellen dat CAs gemotiveerd zijn om de verkeerde redenen. De vele cameralichten (zichtbaar in de reflectie achter de heren) suggereren de aanwezigheid van een veelvoud van camera's. Dit kán geïnterpreteerd worden als een bevestiging van CA's honger naar publiciteit. Maar de benadrukte urgentie en het prijzen van Nieto in de geschreven tekst pleiten daarentegen voor zijn motivatie, en reageren daarmee op kritieken ten aanzien van geloofwaardigheid.

Post 3: Repost over koraalbleking

Dit is een repost van The Guardian, welke een foto van een verbleekt koraal toont en een tekst die dit linkt aan de opwarming van de zee.

Tekstuele analyse & discursieve praktijken

Een eerste tekstueel element dat zowel in het beeld als in de tekst opvalt is de 'tag' en het logo van The Guardian. DiCaprio geeft in de geschreven tekst ook aan dat de geschreven tekst en het beeld afkomstig zijn van het Instagram-account van een krant: "From The @Guardian". DiCaprio 'repost' hier dus tekst en beeld van een kwaliteitskrant. "We are down to the wire," wordt geciteerd, een uitspraak van Terry Hughes, koraal-geleerde bij de James Cook Universiteit. Op deze manier benadrukt DiCaprio niet alleen, wederom, de urgentie van het klimaatprobleem, ook laat hij zien dat zijn post wetenschappelijk onderbouwd is en dat deze wetenschappelijk betrouwbaar is. Met datzelfde citaat, en met "on the brink", impliceert de post ook dat er nog actie ondernomen kan worden om deze ontwikkeling tegen te gaan. "[A] third major coral bleaching in five years" illustreert de schaal van de effecten die de mens heeft op het milieu. In de tweede alinea wordt koraal-bleken, en de oorzaak ervan, uitgelegd. De schuld ervan wordt bij de mens gelegd: "caused by increasing levels of greenhouse gases in the atmosphere.". De laatste alinea benadrukt dat de vooruitzichten voor het rif nog nooit zó slecht zijn geweest, wederom implicerend dat de mens hier schuldig aan is. De stijl van het bericht, naast dat het nieuws-stijl is, is erg somber. Wel wordt er wederom een enkele wij-vorm gebruikt, implicerend dat het niet te laat is om samen een verandering teweeg te brengen. Hierom is het ook een enigszins motiverende stijl.

Aan het beeld valt nog op dat dit in scherp contrast staat met de kleurrijke en levendige beelden van koraal welke normaalgesproken getoond worden. Dit geeft een

direct beeld van de invloed van de mens op het milieu. De objecten die in de post voorkomen zijn koraal, en in het specifiek het Great Barrier Reef, de bleking daarvan, en het toekomstperspectief. Genoemde actoren zijn Terry Hughes en de GBRMPA.

Vergeleken met de andere twee geanalyseerde posts is deze post qua tekstuele elementen erg verschillend. Zo is er geen mens, en dus ook niet DiCaprio, te zien. De natuur staat in dit beeld centraal. De geschreven tekst is niet van DiCaprio zelf, maar een 'repost' van een (kwaliteits)krant. De geschreven tekst is minder motiverend/optimistisch dan de vorige posts (hoewel wel enigszins motiverend), en eerder beschrijvend van aard.

Deze post kan binnen verschillende discoursen geplaatst worden. De eerste daarvan is een nieuwsgenoot, dit is namelijk een 'repost' van The Guardian's (een Britse 'kwaliteitskrant') Instagram-pagina (Entwistle & Hancock-Beaulieu, 1992, p. 371). De kop is te plaatsen binnen een discours verbonden met kapitalisme en overconsumptie, implicerend dat de mens schuld heeft aan deze gebeurtenis. Een ander discours waar het een beroep op doet, is het activisme-discours, aangezien de post van DiCaprio komt. Ook gebruikt deze post een wetenschappelijk discours: "We are down to the wire," wordt geciteerd van Terry Hughes, een koraal-geleerde bij de James Cook Universiteit. Dit blijkt ook uit de laatste alinea van de geschreven tekst waar naar de GBRMPA wordt verwezen. Deze post doet ook nog een beroep op het klimaatveranderings-discours, want de verbleking van het koraal is te wijten aan de opwarming van het zeewater, die veroorzaakt wordt door de mens.

Sociale praktijken

Wanneer deze post in de bredere context CAs begrepen wordt, wordt er een strijd zichtbaar over de manieren waarop CAs begrepen worden. Één manier waarop deze strijd zichtbaar wordt heeft betrekking op de expertise van de celebrity. DiCaprio 'repost' een post van The Guardian, een kwaliteitskrant, met daarin een citaat van een koraalgeleerde. Enerzijds geeft hij hiermee toe aan de kritiek op CAs dat zij, inderdaad, zelf geen experts zijn. Anderzijds buigt hij, door dit te doen, deze kritiek als het ware om in zijn voordeel. Hij deelt dan niet zijn eigen expertise, maar die van een ander. Op deze manier construeert hij zichzelf op gemedieerde wijze als een pseudo-expert (Goodman & Barnes, p. 75-76).

Zo blijkt uit deze post dat DiCaprio in lijkt te zien dat klimaatverandering een probleem is dat alleen door samenwerking opgelost kan worden, de post benadrukt

namelijk “we are on the brink...”. Dit is een reactie op de kritiek dat CA een individu-gefocusste aanpak is.

De post reproduceert ook een kritiek met betrekking tot de eenzijdige focus van CAs. DiCaprio vraagt in deze post namelijk alleen aandacht voor een heel specifiek probleem, binnen de problematiek van klimaatverandering. Ook komt er ook nog een gevecht over betekenis naar boven met betrekking tot de agenda-setting capacity. Door een kwaliteitskrant – inclusief referentie naar koraalwetenschapper – te reposten, zet DiCaprio hier een (gevalideerd) belangrijk punt op de agenda. Zo weerspreekt deze post ook het idee dat CAs geen ‘bevoegdheid’ hebben om de publieke agenda te vormen.

Conclusie

Resultaten

De aparte posts construeren een persona van DiCaprio dat zich over het algemeen afzet tegen de kritieken op CAs. De posts construeren DiCaprio, op een gemedieerde wijze, als een expert of pseudo-expert rondom de zaken waarmee hij zich bemoeit. In lijn met de theorie over expertise van Goodman & Barnes (2011), tonen de posts DiCaprio tussen getroffen mensen en in plekken van macht. Niet alleen heeft DiCaprio op deze gefotografeerde momenten daadwerkelijk expertise en ervaringen kunnen opdoen over de zaken in kwestie, ook dienen de beelden en teksten hiervan als bewijs. De posts passen binnen Goodman & Barnes’ concept van ‘materialiteiten’ van authenticiteit. Een andere manier waarop DiCaprio als een expert wordt geconstrueerd is, zoals in de laatste post, een beroep te doen op de expertise van een ‘echte’ expert. De pseudo-expert DiCaprio wordt op deze manier geconstrueerd. Door deze constructies ontstaat er een gevecht om de betekenissen van CAs. De constructies van de posts bestrijden, in dit geval, het idee dat CAs dat zij geen experts zijn. Op deze manier construeren de posts een discours rondom de EC, waarin de celebrity wél expertise bezit, of, een beroep kan doen op expertise.

Ook reageert DiCaprio op kritieken met betrekking tot de geloofwaardigheid van CAs. Het discours stelt dat CAs om de verkeerde redenen gemotiveerd zijn om activisme te beoefenen, specifiek wordt hen verweten dat zij het slechts voor de publiciteit doen. De eerste post vermijdt dit beeld en ontkracht het zoveel mogelijk. De aanwezigheid van

DiCaprio tussen de getroffen mensen, en de slechte kwaliteit van de foto suggereert DiCaprio's focus op activisme, niet op publiciteit. In de tweede post is dit andersom, hier suggereert het beeld, door de vele cameralichten, juist de nadruk op publiciteit. Wel pleiten de genoemde urgentie en het prijzen van Nieto, in de geschreven tekst, voor zijn motivatie – en daarmee zijn geloofwaardigheid. De posts reproduceren en contesteren dus kritieken over geloofwaardigheid.

De posts verzetten zich ook tegen de kritieken op CAs met betrekking tot samenwerking. De geschreven en visuele elementen in de teksten suggereren het belang van samenwerking om een probleem als klimaatverandering tegen te gaan. Dit zet zich af tegen de kritiek dat CA een individu-gefocusste aanpak zou zijn voor een probleem dat samenwerking vereist. De posts construeren op die manier een EC-discours waarin samenwerking centraal staat.

Vervolgens is er nog een bekritisering binnen het CA-discours die zowel wordt gereproduceerd als gecontesteerd. De worsteling over betekenis heeft betrekking tot ideeën over de agenda-setting capacity binnen het CA-discours, die stellen dat CAs een te eenzijdige focus hebben en dat CAs geen bevoegdheid hebben om de publieke agenda te bepalen. In de eerste en tweede post wordt de diversiteit van de problemen die klimaatverandering betreffen belicht, in de derde post wordt slechts één van de vele effecten van klimaatverandering besproken. De derde post is echter wel een *repost* van een kwaliteitskrant, inclusief referentie naar een wetenschapper. Dit valideert de agenda-setting capacity van de celebrity enigszins. Rondom deze kritiek binnen het discours van CA kan dus geen uitsluitel gegeven worden over de reactie van de EC.

Zoals eerder al werd vermeld is het niet mogelijk om constructen van authenticiteit in posts op zich te onderzoeken, aangezien authenticiteit zich pas construeert aan de hand van meerdere constructies van expertise en geloofwaardigheid. Goodman & Barnes (2011) stellen dat expertise een voorwaarde is voor authenticiteit; CAs kunnen authenticiteit verkrijgen door zich als experts te construeren door middel van het delen van voorbereide feiten en van beelden van fotoshoots op getroffen plekken (p. 75). Dit onderzoek stelt herhaalde constructies van geloofwaardigheid als extra voorwaarde voor authenticiteit. De in de posts herhaalde constructies van expertise en geloofwaardigheid construeren de authenticiteit van DiCaprio als EC.

Hiermee kan antwoord gegeven worden op de onderzoeksvraag hoe ECs zich verhouden tegenover expertise en authenticiteit; ECs reageren over het algemeen op kritieken met betrekking tot expertise en authenticiteit binnen het CA-discours, door zich tegen deze kritieken te verzetten.

Discussie

Dit onderzoek baseert enkele uitspraken over ECs op een analyse van Instagram-posts van DiCaprio. Een kanttekening die hierbij gemaakt moet worden is dat het zo kan zijn dat de aanpak van DiCaprio gevormd wordt door het soort activisme dat hij beoefent. Zo is samenwerking bijvoorbeeld de basis voor de aanpak van klimaatverandering, en DiCaprio focust ook op samenwerking. Het verband tussen de aard van de problemen en de structuur van de posts is dus nog niet verkend. Deze verkenning zou een eerste stap in een vervolgonderzoek moeten zijn. Dit onderzoek kan dus geen uitspraken doen over de precieze manieren waarop ECs zich gedragen, en moet eerder gezien worden als een eerste verkenning van de manifestaties van ECs binnen het CA-discours.

De keuze voor DiCaprio werd gemaakt omdat hij, samen met Greta Thunberg, de bekendste klimaatactivist is. Thunberg begon als activist, niet als celebrity, vandaar dat zij voor dit onderzoek afviel.

De correctheid van de uitspraken over DiCaprio berust op de veronderstelling dat de geselecteerde posts representatief zijn voor zijn Instagram-pagina. Allereerst, slechts drie posts kunnen geen correcte weerspiegeling vormen van de 1.272 posts (@leonardodicaprio, n.d.) op dit account. Door de beperkte opzet van dit onderzoek was het echter niet mogelijk om meer posts te analyseren. Ten tweede, op het account van DiCaprio staan zeer weinig posts waar hijzelf ook op te zien is, zijn *feed* bestaat vooral uit reposts. Toch is er voor gekozen om twee posts waar DiCaprio op getoond wordt te analyseren omdat deze diens 'materialiteiten' van authenticiteit en expertise construeren. Dit soort posts paste dus beter bij de theorie van Goodman & Barnes (2011).

De CDA-methode van Fairclough heeft ook zijn beperkingen. Zo is deze ten eerste bijzonder subjectief, wanneer dit onderzoek herhaald wordt zou het zo kunnen zijn dat een andere onderzoeker de teksten op een andere manier interpreteert, en dat dit tot andere resultaten leidt. Toch is er, door de methode zo uitgebreid mogelijk te beschrijven en operationaliseren, getracht dit tot een minimum te beperken. Een ander kritiekpunt op deze

methode is dat de verbanden tussen de verschillende dimensies niet objectief zijn waar te nemen en berusten op interpretatie (Philips & Jorgensen, 2002, p. 90).

(5.872 woorden)

Referentielijst

About Us. (n.d.). Retrieved March 25, 2020, from <https://www.leonardodicaprio.org/about/>

Alexander, J. (2013). The case of the green vampire: Eco-celebrity, Twitter and youth engagement. *Celebrity studies*, 4(3), 353-368.

Biography. (2015, June 21). Retrieved March 25, 2020 from <https://leonardodicaprio.com/biography/>

Cooper, A. (2007). *Celebrity diplomacy and the G8: Bono and Bob as legitimate international actors* (CIGI Working Paper No. 29). Retrieved from The Centre for International Governance Innovation website: <https://www.cigionline.org/publications/celebrity-diplomacy-and-g8-bono-and-bob-legitimate-international-actors>

Dieter, H., & Kumar, R. (2008). The downside of celebrity diplomacy: The neglected complexity of development. *Global Governance*, 14(3), 259-264.

Entwistle, V., & Hancock-Beaulieu, M. (1992). Health and medical coverage in the UK national press. *Public Understanding of Science*, 1(4), 367-382.

Gajda, A., & Kieffer, S. W. (2007). Celebrity meets science: Hollywood's environmentalism and its effect. *GSA TODAY*, 17(10), 44-45.

Goodman, M. K., & Barnes, C. (2011). Star/poverty space: the making of the 'development celebrity'. *Celebrity studies*, 2(1), 69-85.

Goodman, M., & Littler, J. (2013). Celebrity Ecologies: Introduction. *Celebrity Studies*, (4)3, 269-275.

Huliaras, A., & Tzifakis, N. (2010). Celebrity activism in international relations: In search of a framework for analysis. *Global society*, 24(2), 255-274.

Littler, J. (2008). "I feel your pain": Cosmopolitan charity and the public fashioning of the celebrity soul. *Social semiotics*, 18(2), 237-251.

Leonardo DiCaprio (@leonardodicaprio). (n.d.). Instagram. Retrieved June 1, 2020, from <https://www.instagram.com/leonardodicaprio/>

Leonardo DiCaprio (@leonardodicaprio). (April 29, 2017). Instagram. Retrieved May 24, 2020 from <https://www.instagram.com/p/BTee2l2Bzoh/> (post 1)

Leonardo DiCaprio (@leonardodicaprio). (June 8, 2017). Instagram. Retrieved May 24, 2020 from <https://www.instagram.com/p/BVDmNZNhVMS/> (post 2)

Leonardo DiCaprio (@leonardodicaprio). (March 1, 2020). Instagram. Retrieved May 24, 2020 from <https://www.instagram.com/p/B9M4U7blVSC/> (post 3)

- McCurdy, P. (2013). Conceptualising celebrity activists: the case of Tamsin Omond. *Celebrity Studies*, 4(3), 311-324.
- Partzsch, L. (2018). Take Action Now: The Legitimacy of Celebrity Power in International Relations. *Global Governance: A Review of Multilateralism and International Organizations*, 24(2), 229-248.
- Philips, L., & Jorgensen, M. W. (2002). *Discourse analysis as theory and method*. SAGE Publication Ltd.
- Wheeler, M. (2011). Celebrity diplomacy: United Nations' goodwill ambassadors and messengers of peace. *Celebrity studies*, 2(1), 6-18.

Bijlagen

Post 1

Gepost op 29 april 2017.

“Today, we march to keep fossil fuels in the ground, to fight for a transition to 100% clean energy by 2050, for climate justice and so much more. Join me in standing with Indigenous leaders and native peoples as we march together to protect our planet. #ClimateMarch #100isnow #ClimateJustice #KeptIntheGround #100by50 #NoDAPL #NoKXL”

(@leonardodicaprio, n.d.1)

Gepost op 8 juni 2017.

“Now more than ever, the world is looking for bold leadership at every level to tackle climate change and environmental conservation issues. I am honored to work with President Peña Nieto (@EPN) to ensure the future viability of marine life in the Gulf. This action is a critical step towards ensuring that the Gulf of California continues to be both vibrant and productive, especially for species like the critically endangered #vaquita. My foundation, @LeonardoDiCaprioFdn, and I look forward to continuing to work with President Peña Nieto, our NGO partners and the local communities in the Gulf to reach greater progress on these important issues. Link in bio to learn more.” (@leonardodicaprio, n.d.2)

Great Barrier Reef is on the brink of third major coral bleaching in five years

Gepost op 1 maart 2020.

Scientists are warning that the Great Barrier Reef could be heading for major coral bleaching. From The [@Guardian](#): If high ocean temperatures in the region do not drop in the next two weeks, the reef is set for a third major coral bleaching outbreak in the space of five years. “We are down to the wire,” said Prof Terry Hughes, director of the ARC Centre of Excellence for Coral Reef Studies at James Cook University.

Coral bleaching is a stress reaction caused when corals spend long periods in warmer than average water. Rising ocean temperatures are caused by increasing levels of greenhouse gases in the atmosphere.

In August 2019, the Great Barrier Reef Marine Park Authority downgraded the reef’s longterm outlook from “poor” to “very poor” for the first time. (@leonardodicaprio, n.d.3)